

DET KONGELIGE
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENT

Statsråden

Helse- og omsorgskomiteen
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

20/4643-

6. november 2020

Dokument 8:34 S Representantforslag om en enklere hverdag for synshemmede

Jeg viser til brev fra Stortingets helse- og omsorgskomite 20. oktober 2020 med representantforslag fra stortingsrepresentant Åshild Bruun-Gundersen om en enklere hverdag for synshemmede. Jeg er bedt om uttalelse til forslaget.

Forslag 1 sier at "Stortinget ber regjeringen etablere som en fast praksis ved alle sykehus å automatisk henvise personer som har fått påvist en synsnedsettelse, til rehabilitering". Jeg er enig i representanten Bruun-Gundersens begrunnelse for forslaget. Det er viktig med god og tidlig hjelp til personer med øyesykdom som kan føre til sterkt svekket syn eller blindhet. Det er riktig å iverksette tiltak som motvirker ubegrunnet og uønsket geografisk variasjon i tilbudet som gis til disse pasientene. Det er av stor betydning å få tilbud om rehabiliteringstiltak. På hvilket tidspunkt i utviklingen av øyesykdommen dette tilbudet skal starte, bør være en vurdering som pasienten og helsetjenesten gjør i fellesskap.

Som representanten er inne på i sin begrunnelse, er det mange instanser som kan bidra i en rehabiliteringsprosess. Øyeavdelingene i spesialisthelsetjenesten, Norges Blindeforbunds tre syn- og mestringscentre, Nav hjelpemiddelsentral og Statped har viktige oppgaver som del av et tverrfaglig og helhetlig tilbud. Kommunale synskontakter skal være en ressurs for synshemmede der de bor, og bidra til lokal oppfølging.

Jeg ønsker å sikre at personer med alvorlig øyesykdom skal få tilbud om rehabilitering. Det er vesentlig med samordning av ulike tilbud. Helsetjenestene har plikt til å vurdere en persons rehabiliteringsbehov, og dette behovet må samordnes med tilbud som ytes etter annet lovverk, blant annet opplæringsloven og folketrygdloven. Det må sikres at personer som får kartlagt et rehabiliteringsbehov grunnet synsnedsettelse får tilbud om rehabilitering,

og at det er rutiner og systemer som sikrer at dette skjer. Her vil også praktiske løsninger som enkel tilgang til henvisningsskjemaer i journalsystemet DIPS være aktuelle å hente erfaring fra. DIPS benyttes ikke i alle helseforetak.

Jeg vil likevel ikke støtte forslaget om at Stortinget skal vedta å etablere som en fast praksis ved alle sykehus å automatisk henvise personer som har fått påvist en synsnedsettelse til rehabilitering. På hvilket tidspunkt og på hvilken måte en rehabiliteringsprosess skal settes i gang er en vurdering som pasient og helsetjeneste skal gjøre i hvert enkelt tilfelle. For å ivareta intensjonen i representantforslaget, mener jeg det vil være bedre å gi Helsedirektoratet i oppdrag å gjennomgå rehabiliteringstilbudet til pasienter med alvorlig øyesykdom, og gi få en anbefaling om hvordan rehabiliteringsbehovet kan sikres. En slik utredning må gjøres i samarbeid med fagpersoner i tjenestene og representanter for brukerne.

Forslag nr 2 sier at "Stortinget ber regjeringen om å vurdere en obligatorisk synstest for alle personer som er i behandling etter slag".

Synsundersøkelser av slagrammede er omtalt i den nasjonale retningslinjen for behandling og rehabilitering av hjerneslag. Det er gjort en oppdatering av kunnskapsgrunnlaget for å danne grunnlag for en nasjonal anbefaling om tiltak ved synsfeltutfall. Anbefalingen beskriver at slagrammede bør få vurdert synsfunksjonen etter hjerneslaget. Hjerneslagsrammede med nyoppståtte synsvansker bør vurderes for henvisning til øyelege, optiker, ortoptist og/eller synspedagog.

Helse- og omsorgsdepartementet har bedt om Helsedirektoratets vurdering av forslaget om obligatorisk synstest. Etter Helsedirektoratets vurdering bør anbefalingen i retningslinjen for behandling og rehabilitering av hjerneslag være dekkende for å dekke representantforslagets formål om tidlig å oppdage synsforstyrrelser hos personer med gjennomgått hjerneslag, men at det er viktig at retningslinjen er kjent og blir fulgt.

Jeg anbefaler at representantens forslag imøtekommes ved at Helsedirektoratet får i oppdrag å foreslå tiltak for å sikre at retningslinjens anbefalinger blir fulgt i alle helseforetak.

Med hilsen

Bent Høie